

Sarbanes-Oxley Act และการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ สู่ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

ภัทรพงศ์ เจริญกิจจารุกร*

บทคัดย่อ

Sarbanes Oxley หรือ SOX คือ กฎหมายบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เพื่อปกป้องนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท เพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบของ CEO และ CFO ในเรื่องการควบคุมภายในและการรับรองความถูกต้องของการรายงานข้อมูลทางการเงิน โดยมีสาระสำคัญของกฎหมาย 5 เรื่องด้วยกัน คือ 1. ความรับผิดชอบขององค์กรต่อการรายงานทางการเงิน 2. การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี 3. การประเมินการควบคุมภายในของฝ่ายบริหาร 4. การเปิดเผยข้อมูลปัจจุบันของผู้ออกรายงาน และ 5. บทลงโทษของการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งผู้บริหารและคณะกรรมการบริษัทจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความถูกต้องของงบการเงินและมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ต่อมาในประเทศญี่ปุ่นได้มีแนวทางในการกำกับดูแล โดยใช้ชื่อว่า Japanese Sarbanes Oxley หรือ J-SOX และประเทศในแถบยุโรปใช้ชื่อว่า European

Sarbanes Oxley ซึ่งหลักการกำกับดูแลไม่แตกต่างกันกับ Sarbanes Oxley เท่าใดนัก ในขณะที่ประเทศไทยเริ่มนำหลักการกำกับดูแลมาใช้ยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ปี พ.ศ. 2540 ที่ต้องกู้เงินจาก IMF อันเป็นเงื่อนไขที่ประเทศสมาชิกที่ขอเงิน จะต้องมีการกำกับดูแลตามข้อกำหนดและนับแต่นั้นมา ประเทศไทยก็ได้พัฒนาการกำกับดูแลกิจการมาโดยตลอด ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ยึดแนวทางกำกับดูแลตามองค์การเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) และได้มีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2555 ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN CG Scorecard เพื่อใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประเทศ ASEAN ซึ่งจากงานวิจัยหลายผลงานพบว่า การกำกับดูแลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในองค์กร ช่วยพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับสากล อีกทั้งยังสร้างมูลค่าเพิ่มของธุรกิจได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การกำกับดูแล การกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

Abstract

Sarbanes Oxley or SOX is a governing law enforcing listed companies of American Stock Exchange in order to protect investors from creative accounting and extend scope of responsibility of CEO and CFO on internal control and verification of financial report. SOX consists of 5 areas of legal subject matter including: 1) Corporate responsibility for financial reports; 2) Disclosures in periodic reports; 3) Management assessment of internal controls; 4) Real time issuer disclosures; and 5) Criminal penalties for altering documents, corporate governance guideline that managers and directors had to be responsible for correctness of financial statement with sufficient data disclosure. Subsequently, Japan had a guideline of corporate governance called Japanese Sarbanes Oxley or J-SOX and European Sarbanes Oxley was established in Europe that are similar to Sarbanes Oxley. For Thailand, corporate

governance's principles were adopted in Bubble Economy Era in 1997. Thailand had to borrow some money from IMF and it was the condition that Thailand had to have corporate governance as defined. Since then, Thailand has developed its corporate governance regularly. Currently, the Stock Exchange of Thailand complies with corporate governance of Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) and improves its corporate governance in 2012 to be corresponding with criteria of ASEAN CG Scorecard for measuring corporate governance level of listed companies in ASEAN. From several researches, it was found that corporate governance was able to be adopted in order to improve internal efficiency and effectiveness as well as improve universal competitive capabilities. In addition, it is also able to provide value-adding to business sustainably.

Keywords: Corporate Governance, Overseas Corporate Governance, Good Governance in Thailand

1. บทนำ

นับตั้งแต่บริษัทเอกชนยักษ์ใหญ่ของโลกซึ่งดำเนินธุรกิจด้านพลังงาน และธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมอย่าง Enron และ WorldCom ประกาศล้มละลาย รวมไปถึงความไม่โปร่งใสในการเงินของบริษัท Xerox, Merck และ Qwest เกี่ยวกับการฉ้อฉลตกแต่งบัญชี เพื่อให้ราคาหุ้นของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น สร้างความมั่งคั่งร่ำรวยให้กับฝ่ายบริหาร ซึ่งมีหลักฐานบ่งชี้ได้ว่า งบการเงินของบริษัทเหล่านี้มีความไม่ชอบมาพากล จากการปกปิดซ่อนเร้นรายการมิได้เปิดเผยข้อมูลไว้อย่างครบถ้วน โดยทำรายการโยกย้ายหนี้สินเป็นจำนวนมากออกจากบัญชีและงบการเงินของบริษัท (กรณี ฉวีวานิชยกุล, 2550) สร้างมูลค่าความเสียหายนับพันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทำให้พนักงานกว่า 700,000 คนทั่วโลกต้องตกงาน ซึ่งบริษัท Enron และ WorldCom ทั้ง 2 แห่งใช้สำนักงานสอบบัญชี อาเธอร์ แอนเดอร์สัน ทั้งคู่ จึงเป็นข้อสงสัยในวงการธุรกิจและนักวิเคราะห์ทั้งหลาย เกี่ยวกับการปกปิดข้อมูลในงบการเงินและวิจารณ์การทำงานของบริษัทตรวจสอบที่มีชื่อเสียงและน่าเชื่อถืออย่าง อาเธอร์ แอนเดอร์สัน ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน เจ้าหนี้ พนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความน่าเชื่อถือ ในระบบการจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงินของสหรัฐอเมริกา ที่ได้ชื่อว่า มีมาตรฐานการบัญชีและระบบการรายงานดีที่สุดในโลก

กับปัญหาที่เกิดขึ้นที่ไม่มีที่ท่าหรือแนวโน้มว่าบริษัททั้งสองแห่งจะล้มละลายได้อย่างไร สาเหตุเกิดจากผลประโยชน์ที่มีความสลับซับซ้อนของประธานเจ้าหน้าที่บริหาร Enron กับบริษัทตรวจสอบบัญชี โดยการทำการนอกงบดุล¹ (Off Balance Sheet Transactions) และหนี้สิน² (วรัศคีดี ทูมมานนท์, 2543) ปิดบังซ่อนเร้นข้อมูลที่มีความสำคัญ การไม่เปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ผู้ใช้รายงานการเงินเกิดความเข้าใจผิด การใช้กลไกในการตกแต่งบัญชี ทั้งหนี้สินที่เกิดขึ้นจริงและหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหน้า (Schilit, 1993) ยกความโปร่งใสการจัดอันดับ และความสำคัญของธุรกิจ มาเป็นเครื่องอำพรางผลประโยชน์ที่แท้จริง โดยปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนทางด้านธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมอย่าง WorldCom ก็ใช้วิธีการตกแต่งตัวเลขบันทึกการขายค่าใช้จ่าย³ เป็นสินทรัพย์⁴ ทำให้การแสดงผลสินทรัพย์ในงบดุลสูงเกินจริง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมทางการค้าต่ำกว่าความเป็นจริง ส่งผลต่อกำไรที่สูงขึ้นของ WorldCom จากการตกแต่งตัวเลข (ภาพร เอกอรรถพร, 2553) นับเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของธุรกิจในสหรัฐอเมริกา และทั่วโลก ที่กล่าวขวัญถึงจริยธรรมและอาชญากรรมทางธุรกิจ (White-Collar Crime) ที่มีกรณีเรียกร้องให้ผู้บริหารระดับสูงอย่าง CEO และ CFO ของบริษัทที่มีความรับผิดชอบในความถูกต้อง ครบถ้วนของรายการในงบการเงิน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูล

1 รายการนอกงบดุล (Off Balance Sheet Transactions) หมายถึง การทำหนี้สินโดยรวมของกิจการเพิ่มขึ้นจากการทำธุรกรรมโดยไม่ปรากฏให้เห็นในงบดุลของกิจการ ซึ่งวิธีการปกปิดหนี้สินในงบดุลจากรายงานทางการเงินมีดังนี้ 1. การรายงานรายได้ให้สูงกว่าความเป็นจริง 2. การไม่บันทึกหนี้สินที่เกิดขึ้นหรือหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น 3. การไม่เปิดเผยหนี้สินที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น และ 4. การสร้างรายการเพื่อลบหนี้สินออกจากบัญชี

2 หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันของกิจการ ซึ่งเป็นผลจากการทำธุรกรรมการค้าในอดีต และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่นอนว่า กิจการจะต้องชำระภาระผูกพัน ทำให้กิจการต้องสูญเสียทรัพยากรเพื่อปลดปล่อยภาระผูกพันนั้น

3 ค่าใช้จ่าย หมายถึง การลดลงของประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในรอบระยะเวลาบัญชี หรือการลดค่าของสินทรัพย์ หรือการเพิ่มขึ้นของหนี้สินอันส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง

4 สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพยากรที่อยู่ในความควบคุมของกิจการ ซึ่งเป็นผลจากการทำธุรกรรมการค้าในอดีต และคาดว่าจะกิจการจะได้รับประโยชน์ คือ กระแสเงินสดซึ่งเป็นรายการสินทรัพย์รายการหนึ่งที่แสดงในงบดุลมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ที่สำคัญ ตลอดจนนโยบายและการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการดำเนินงาน และความมั่นคงของกิจการในอนาคต

ในประเทศไทยการกำกับดูแลกิจการเริ่มเข้ามามีบทบาทในช่วงยุคเศรษฐกิจฟองสบู่ ปี พ.ศ. 2540 ที่ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ โดยมีเงื่อนไขที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นกำกับดูแลกิจการ และจัดให้มีระบบการควบคุมภายในเพื่อความโปร่งใส เป็นธรรมแก่ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะนั้น ดังนั้น Sarbanes-Oxley Act และการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศสู่ธรรมาภิบาลในประเทศไทย ในบทความนี้ จะได้แสดงถึงความเป็นมาของการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ จนถึงวิวัฒนาการของธรรมาภิบาลในภาครัฐและเอกชนของประเทศไทย ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการ และการนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

2. Sarbanes-Oxley Act คืออะไร

จากการล่มสลายของบริษัทเอกชนยักษ์ใหญ่ออย่าง Enron, WorldCom และบริษัทอื่นๆ ที่ตามมาในสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นถึงองค์การขาดการกำกับดูแลและขาดระบบการควบคุมภายในที่ดี ทำให้สภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายฉบับหนึ่งเรียกว่า Sarbanes-Oxley Act หรือ SOX เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม ปี ค.ศ. 2002 มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท เนื่องจากเหตุการณ์ล้มละลายของ Enron และ WorldCom โดยกำหนดให้ผู้บริหารจะต้องมีการประเมินการควบคุมภายใน รับรองความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท ซึ่งชื่อกฎหมายดังกล่าวมีที่มาจากชื่อของวุฒิสมาชิก Paul Sarbanes และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐ Michael G. Oxley ที่ให้ความ

สำคัญกับแนวคิดและการร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้น เพื่อป้องกันการฉ้อฉลและการทุจริตทางบัญชี (Accounting Fraud) และมีบทลงโทษขององค์กรที่กระทำผิด เพื่อให้เกิดความมั่นใจและปกป้องผลประโยชน์ของพนักงานและผู้ถือหุ้น ตามหลักการกำกับดูแล (Corporate Governance) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น 11 หมวดด้วยกัน คือ

หมวดที่ 1 มาตรา 101-109

คณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำบัญชีของบริษัทมหาชน (Public Company Accounting Oversight Board) หรือ PCAOB ซึ่งมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ด้านการสอบบัญชี การควบคุมคุณภาพ มารยาท ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี และมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน สอบสวนและดำเนินการทางวินัยกับสำนักงานสอบบัญชีและบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพของงานสอบบัญชีเพื่อปกป้องนักลงทุน ผลประโยชน์ของสาธารณะ และเงินกองทุน

หมวดที่ 2 มาตรา 201-209

ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี (Auditor Independence) โดยกฎหมายฉบับนี้กำหนดมิให้สำนักงานสอบบัญชีรับงานที่ส่งผลต่อความเป็นอิสระต่อวิชาชีพในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย ห้ามมิให้รับจัดทำบัญชีหรือให้งานบริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกการขายหรือการจัดทำงบการเงินของลูกค้าที่รับงานสอบบัญชี การรายงานของผู้สอบบัญชีต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ คณะกรรมการผู้มีอำนาจ และการกำกับดูแล

หมวดที่ 3 มาตรา 301-308

ความรับผิดชอบของบริษัท (Corporate Responsibility) ต่อรายงานทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย การสอบทานงบการเงินไตรมาสและงบการเงินประจำปี การรับรอง

ความถูกต้องของงบการเงินที่จะไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ให้หลงผิด การจัดให้มีระบบการควบคุมภายใน การออกแบบระบบการควบคุมภายใน และการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้สอบบัญชี คณะกรรมการตรวจสอบ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการควบคุมภายใน รวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อความยุติธรรมต่อนักลงทุน

หมวดที่ 4 มาตรา 401-409

ความเพียงพอในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน (Enhanced Financial Disclosures) ซึ่งระบุให้มีการประเมินประสิทธิผลของการควบคุม การจัดทำรายงานประจำปี การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการควบคุมภายในในการจัดทำรายงานการเงิน การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของการควบคุมภายใน ความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในการประเมินการควบคุมภายใน และการรายงานของผู้ตรวจสอบในการประเมินการควบคุมภายในของฝ่ายบริหาร (Management Assessment of Internal Controls)

หมวดที่ 5 มาตรา 501

นักวิเคราะห์กับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ (Analyst Conflicts of Interest) เพื่อปกป้องนักลงทุนจากนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ ที่มีส่วนได้เสียจากการให้ข้อมูลทางการเงินต่อนักลงทุนและสาธารณะชน

หมวดที่ 6 มาตรา 601-604

คณะกรรมการผู้มีอำนาจ (Commission Resources and Authority) คุณสมบัติและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ เช่น ขอบเขตอำนาจหน้าที่ การกำหนดค่าตอบแทนของคณะกรรมการ

หมวดที่ 7 มาตรา 701-705

การศึกษาและการรายงาน (Studies and Reports) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน

อาทิ การศึกษาการควบรวมกิจการ การจัดอันดับขององค์กร การรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ การศึกษาผลกระทบของกฎระเบียบที่มีการบังคับใช้ และการศึกษาเรื่องการลงทุน

หมวดที่ 8 มาตรา 801-807

ความรับผิดชอบต่ออาชญากรรมและการทุจริตในองค์กร (Corporate and Criminal Fraud Accountability) เช่น การปลอมแปลงและการใช้เอกสารเท็จ การทุจริตฉ้อฉล การปกป้องพนักงานจากกระบวนการทุจริตของฝ่ายบริหาร และบทลงโทษ

หมวดที่ 9 มาตรา 901-906

บทลงโทษอาชญากรรมทางธุรกิจ (White-collar Crime Penalty Enhancements) มีการกำหนดบทลงโทษของการทุจริตฉ้อฉล การบิดเบือนข้อมูลที่ปราศจากข้อเท็จจริง และความรับผิดชอบขององค์กรต่อการรายงานข้อมูลทางการเงิน

หมวดที่ 10 มาตรา 1001

การขอคืนภาษี (Corporate Tax Returns) มีการเพิ่มบทลงโทษ ค่าธรรมเนียมและเบี้ยปรับสำหรับการยื่นรายงานทางการเงินที่เป็นเท็จเพื่อขอคืนภาษี

หมวดที่ 11 มาตรา 1101-1107

ความรับผิดชอบและการทุจริตในองค์กร (Corporate Fraud and Accountability) ในการดำเนินการอายัดทรัพย์สินผู้มีอำนาจเป็นการชั่วคราว การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่หรือกรรมการบริษัททำการซื้อขายหุ้นในบริษัทที่ตนมีส่วนได้เสีย เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน การเพิ่มบทลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

แต่สาระสำคัญตามกฎหมาย SOX ฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในและการรายงานข้อมูลทาง

การเงินขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยหมวดต่างๆ จำนวน 5 หมวด คือ

มาตรา 302 ว่าด้วยความรับผิดชอบขององค์กรต่อการรายงานทางการเงิน (Corporate Responsibility for Financial Reports)

มาตรา 401 ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำงวด (Disclosures in Periodic Reports)

มาตรา 404 ว่าด้วยการประเมินการควบคุมภายในของฝ่ายบริหาร (Management Assessment of Internal Controls)

มาตรา 409 ว่าด้วยการเปิดเผยข้อมูลปัจจุบันของผู้ออกตราสาร (Real Time Issuer Disclosures)

มาตรา 802 ว่าด้วยบทลงโทษของการปลอมแปลงเอกสาร (Criminal Penalties for Altering Documents)

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศได้นำกฎหมาย Sarbanes-Oxley มาเป็นแนวทางในการกำกับดูแล อาทิ ในประเทศญี่ปุ่น โดยใช้ชื่อว่า Japanese Sarbanes Oxley⁵ หรือ J-SOX และประเทศในแถบยุโรป โดยใช้ชื่อว่า European Sarbanes Oxley⁶ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมภายในตามหลักการกำกับดูแลกิจการและความรับผิดชอบต่อรายงานทางการเงินของฝ่ายบริหารที่ไม่แตกต่างกัน

3. การกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ

องค์การเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development) หรือ OECD ก่อตั้งเมื่อ 16 เมษายน ค.ศ. 1948 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส พัฒนามาจากองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจของยุโรป (Organization for European Economic Co-operation) ทำหน้าที่จัดการเงินช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมให้กับทวีปยุโรปภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส กรีซ ไชล์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักแซมเบิร์ก นอร์เวย์ เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส อังกฤษ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ และตุรกี กับผู้แทนของรัฐบาลและสหรัฐอเมริกาที่ประจำอยู่ในเขตยึดครองในเยอรมัน ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิก 34 ประเทศ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญขององค์กรคือ (Organization for Economic Co-operation and Development, 2013)

1. เพื่อให้ประเทศสมาชิกมีการเติบโตทางเศรษฐกิจ แรงงาน และมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น โดยสามารถรักษาเสถียรภาพการคลังเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจของโลก
2. เพื่อให้ประเทศสมาชิกและไม่ใช้สมาชิกของ OECD มีโอกาสขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมั่นคง
3. เพื่อสร้างความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกในรูปแบบพหุภาคี โดยปราศจากการกีดกันใดๆ

⁵ Japanese Sarbanes Oxley หรือ J-SOX เป็นร่างกฎหมายของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศญี่ปุ่นที่มีลักษณะคล้ายกับ Sarbanes-Oxley Act ในมาตรา 302 ว่าด้วยความรับผิดชอบขององค์กรต่อการรายงานทางการเงิน และมาตรา 404 ว่าด้วยการประเมินการควบคุมภายในของฝ่ายบริหาร แต่เนื้อหาของร่างกฎหมายฉบับนี้แตกต่างจาก SOX คือ จะเป็นกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินและบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศญี่ปุ่น

⁶ European Sarbanes Oxley เป็นข้อกำหนดของกฎหมายในกลุ่มสหภาพยุโรปที่บังคับใช้เพื่อป้องกันนักลงทุน เนื่องจาก Sarbanes-Oxley Act ที่ออกโดยสหรัฐมีข้อขัดแย้งของพระราชบัญญัติกับกฎหมายในสหภาพยุโรป

และนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1961 OECD มีบทบาทในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจในหมู่ประเทศสมาชิก ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร ส่งเสริมการค้าเสรี การให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม และประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (OECD Principles) การกำหนดกรอบโครงสร้างของการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การเคารพสิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเป็นธรรม ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ การเปิดเผยข้อมูล ความโปร่งใส และบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (ศูนย์ส่งเสริมบรรษัทภิบาล, 2555) ซึ่งต่อมาในสหรัฐอเมริกาโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาตลาดหลักทรัพย์ (Advisory Committee US SEC) ได้ให้คำแนะนำ 25 ข้อ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพื่อประโยชน์ต่อนักลงทุนในการกำกับดูแล โดยมีข้อเสนอ 5 เรื่องหลักได้แก่ (ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน, 2551)

1. กำหนดให้มีบทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) ในส่วนแรกของรายงานประจำปี เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ตลาดหลักทรัพย์ในสหรัฐอเมริกา

2. สนับสนุนให้นักลงทุนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการบัญชี โดยเสนอให้นักลงทุนเข้าไปเป็นผู้แทนในคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีการเงิน (Financial Accounting Standards Board: FASB) และรากฐานการบัญชีการเงิน (Financial Accounting Foundation: FAF)

3. การกำหนดรูปแบบของมาตรฐานใหม่ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีบางเรื่องรายละเอียดมาก เข้าใจยาก ใช้ภาษาที่ซับซ้อน จึงเสนอให้ปรับปรุงวิธีการลงบัญชีรายการ Off-Balance Sheet ให้มีข้อยกเว้นน้อยลง

4. สนับสนุนให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีการเงิน รวบรวมการตีความของหน่วยงานไว้ในเอกสารชุดเดียวกัน

5. ส่งเสริมให้มีการแก้ไขงบการเงินในรายการที่มีข้อผิดพลาด ในส่วนที่มีสาระสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุนและได้เปิดเผยให้นักลงทุนได้ทราบ

ในวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2551 คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ในการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard หรือ IFRS) มาใช้กับบริษัทจดทะเบียนในสหรัฐอเมริกา แทน US GAAP เพื่อให้มีมาตรฐานการรายงานเพียงมาตรฐานเดียว เนื่องจากนักลงทุนในสหรัฐอเมริกา 2 ใน 3 ถือหุ้นที่ออกโดยบริษัทในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสมาคมเพื่อการกำกับดูแล (Sarbanes Oxley Association) ซึ่งเป็นสมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย Sarbanes Oxley ของโลก เพื่อสร้างเครือข่ายและโอกาสในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศที่จะส่งเสริมและสนับสนุนการกำกับดูแลและการปฏิบัติที่ดีตามกรอบแนวคิดของกฎหมาย ซึ่งลักษณะการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ (ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน, 2551)

ประเทศ	ลักษณะการกำกับดูแล
สหรัฐอเมริกา	มีการศึกษาวิธีการ เพื่อพัฒนาคุณภาพของข้อมูลและระบบการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ลงทุนให้สะดวกและง่ายขึ้น ทั้งข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงิน นอกจากนี้มีการทบทวนแบบฟอร์มต่างๆ เพื่อลดความซับซ้อนและง่ายต่อการใช้งานของผู้ลงทุน ทบทวนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท
อังกฤษ	ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2550 บริษัทจดทะเบียน 100 ลำดับแรก มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ โดยมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ปฏิบัติ ซึ่งเรื่องที่มีการพัฒนามากที่สุดได้แก่ นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และการบริหารผู้ค้า ส่วนเรื่องที่มีการพัฒนาน้อยที่สุด ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ความเท่าเทียมกัน และความหลากหลายของคณะกรรมการ ซึ่งในด้านการกำกับดูแลกิจการ มีการแบ่งแยกผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการออกจาก CEO มีการกำหนดนโยบายการป้องกันการให้สินบน เป็นต้น
ออสเตรเลีย	จากรายงานประจำปีมีการเปิดเผยข้อมูลตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ร้อยละ 90 ซึ่งเพิ่มขึ้นทุกปี โดยพบว่าร้อยละ 94 เปิดเผยการปฏิบัติและเหตุผลที่ไม่ปฏิบัติ ในขณะที่ร้อยละ 80 สามารถเปิดเผยได้ทุกเรื่อง นอกจากนี้กรมศึกษาธิการ การฝึกอบรมและการจ้างงานของรัฐควีนแลนด์ ยังได้กำหนดกรอบแนวคิดในการกำกับดูแลกิจการ ปี พ.ศ. 2556-2560 ในเรื่องของแนวทาง ความรับผิดชอบ ความคาดหวัง โปรแกรมในการดำเนินการ การปรับปรุง และการจัดการความเสี่ยงเพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Department of Education, Training and Employment, 2013)
สวีตเซอร์แลนด์	มีการจัดทำช่องทางที่ง่ายและสะดวกสำหรับให้นักลงทุน ผู้มีส่วนได้เสียในตลาดทุน แจ้งข้อมูลผ่านเว็บไซต์เกี่ยวกับการกระทำความผิดของบริษัทจดทะเบียนในเรื่องรายงานทางการเงิน เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการกำกับดูแล การตรวจสอบ และการบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนาคุณภาพและความโปร่งใส การจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน
จีน	ตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้ ผลักดันให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย และเพื่อการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวคิดมูลค่าความรับผิดชอบต่อหุ้น (Social Contribution Value Per Share) ซึ่งสามารถคำนวณได้โดย กำไร+ภาษีที่จ่ายให้รัฐบาล+เงินที่จ่ายให้พนักงาน+ดอกเบี้ยจ่ายที่จ่ายให้เจ้าหนี้+เงินบริจาค+เงินที่จ่ายให้ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น ๆ-ต้นทุนที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	ลักษณะการกำกับดูแล
ญี่ปุ่น	<p>ออกสมุดปกขาวเรื่องการกำกับดูแลโดยมุ่งเน้นการกำกับดูแลกิจการใน 6 เรื่อง ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สิทธิของผู้ถือหุ้น เช่น กำหนดแนวทางส่งเสริมบทบาทของผู้ถือหุ้น และเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ถือหุ้นได้ทราบ หากมีผู้ถือหุ้นชาวต่างประเทศ ให้มีการจัดทำข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมและสื่อสารกับผู้บริหารมากขึ้น 2. ประสิทธิภาพของการใช้เงินทุน โดยกำหนดให้มีเป้าหมายในการลงทุนอย่างชัดเจน นโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้บริหาร การซื้อหุ้นคืน และการลงทุนหรือขยายธุรกิจ 3. ความเป็นอิสระในการกำกับดูแลฝ่ายบริหาร เช่น มีการสรรหากรรมการที่เป็นคนนอก และเป็นกรรมการอิสระ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสรรหาและคุณสมบัติของกรรมการอิสระ 4. การให้สิทธิผู้ถือหุ้นเดิมก่อน เพื่อป้องกันการครอบงำกิจการ โดยให้บุคคลที่สามมาซื้อหุ้นในราคาต่ำกว่าราคาตลาดมาก 5. การป้องกันการถูกครอบงำกิจการ โดยมีมาตรการป้องกัน เช่น การสร้างมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น การสร้างผลตอบแทน การจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 6. การประชุมผู้ถือหุ้นและการใช้สิทธิออกเสียง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ผู้ถือหุ้นมีเวลาในการศึกษาข้อมูล
มาเลเซีย	<p>ตลาดหลักทรัพย์ของประเทศมาเลเซียกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมใน 4 ด้าน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นเรื่องการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การลดของเสีย การใช้ Bio Fuel เป็นต้น 2. ด้านชุมชน ในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น การศึกษา ปัญหาความยากจน 3. ด้านช่องทางการตลาด ยกเว้นการกำกับดูแลกิจการที่ดี การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การทำธุรกิจกับคู่ค้าอย่างมีจริยธรรม 4. ด้านการปฏิบัติต่อพนักงาน สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

4. ธรรมาภิบาลในประเทศไทย

คำว่า “ธรรมาภิบาล” หรือ “การกำกับดูแลกิจการที่ดี” ได้มีนักวิชาการหรือหน่วยงานได้ให้คำนิยามไว้ อาทิ

ธีรยุทธ บุญมี (2541) ได้ให้นิยามของการกำกับดูแลกิจการที่ดี หมายถึง การบริหารประเทศที่ดีในทุกๆ ด้าน และทุกๆ ระดับ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนข้าราชการฝ่ายบริหารประเทศ เป็นหุ้นส่วนในการกำหนดชะตากรรมของประเทศร่วมกัน รวมถึงกฎเกณฑ์กติกาที่ทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ ความเป็นธรรมและการมีส่วนร่วมของสังคมในการกำหนดนโยบายบริหาร ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างจริงจัง

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543) ให้ความเห็นว่าธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่สังคมทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนาต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งมีมานานแล้ว กรอบในการบริหารในระบบบริษัทเรียกว่า Corporate Good Governance ในระบบราชการเรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารที่ดีเรียกว่า Good Governance และที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2549) ได้ให้คำนิยามของการกำกับดูแลกิจการ หรือบรรษัทภิบาล คือระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการและผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งมุ่งเน้นความสมดุลและความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และคำนึงถึงคุณธรรม มีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสียและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

United Nations (2013) ให้นิยามว่า คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งนำหลักการมาใช้ในการกำกับดูแลระหว่างประเทศ ระดับชาติ ระดับองค์กร และระดับท้องถิ่น ซึ่งมีหลักการอยู่ 8 ประการ คือ 1. การมีส่วนร่วม (Participation) ในการตัดสินใจในสังคมและการสร้างความสามัคคี 2. การปฏิบัติตามกรอบของกฎหมาย (Rule of Law) ปฏิบัติอย่างเสมอภาคเป็นธรรมโดยเท่าเทียมกัน ไม่ลำเอียง ทุกคนอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย 3. ความโปร่งใส (Transparency) มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา มีการตรวจสอบและรายงานผลให้สังคมได้รับทราบ 4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness) ต่อผลของการตัดสินใจ 5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented) โดยหาเป้าหมายและความต้องการร่วมกันเพื่อลดความขัดแย้งในสังคม สร้างสังคมด้วยวิธีการเรียนรู้ 6. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) คือ สิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนมีสิทธิพึงได้รับจากรัฐบาล 7. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินลงทุนจากการใช้ทรัพยากรนั้น และ 8. ความมีเหตุผล (Accountability)

โดยสรุปแล้วคำว่า “ธรรมาภิบาล” หรือ “การกำกับดูแลที่ดี” หมายถึง กรอบแนวทงนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียเพื่อความถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรมและสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

ในประเทศไทย การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลัก Good Governance ซึ่งธนาคารโลกได้กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยเงินกู้ให้กับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายได้ปฏิบัติ นั้น มีหลักการ 6 ข้อ คือ 1. หลักนิติธรรม (Equity) 2. หลักคุณธรรม (Integrity) 3. หลักความโปร่งใส

(Transparency) 4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation)

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และ 6. หลักความคุ้มค่า (Efficiency) (สำนักข่าวแห่งชาติ, 2556) ซึ่งตามข้อเท็จจริงแล้ว ประเทศไทยโดยองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงนำแนวทางการกำกับดูแลตามหลักทศพิธราชธรรม 10 มาปฏิบัติก่อนที่ธนาคารโลกและองค์การสหประชาชาติจะได้บัญญัติคำว่า “ธรรมาภิบาล หรือการกำกับดูแล” นับแต่ได้ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ความว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เป็นต้นมา พระองค์ทรงใช้หลักทศพิธราชธรรมปกครองประเทศให้เกิดความสงบร่มเย็นเป็นสุขมาโดยตลอด ก่อนที่ทางประเทศตะวันตกได้บัญญัติศัพท์ไว้กว่า 50 ปี ซึ่งหลักทศพิธราชธรรม 10 คือ จริยวัตรที่พระเจ้าแผ่นดินทรงประพฤติ เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ปกครองบ้านเมือง มี 10 ประการ ประกอบด้วย (ผู้จัดการออนไลน์, 2555)

1. ทาน คือ การให้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1. การให้สิ่งของเงินทอง 2. การให้ความรู้เป็นวิทยาทาน เพื่อเป็นเครื่องมือในการทำมาหากิน และ 3. อภัยทาน คือ การรู้จักให้อภัย

2. ศีล คือ การสำรวม ภาย วาจา ใจ ประพฤติปฏิบัติตนในกรอบของศีล 5

3. บริจาค คือ การให้เพื่อช่วยเหลือความทุกข์ยากเดือดร้อน เพื่อหวังให้ผู้อื่นมีความสุข

4. อาชวะ คือ ความซื่อตรงยึดมั่นในสุจริตธรรม

5. มัทวะ คือ ความมีอัธยาศัยดี สุภาพ อ่อนโยน

6. ตบะ คือ การละกิเลส ตัณหา เพื่อขจัดอกุศลกรรม

7. อโภระ คือ การขจัดความโกรธ ซึ่งเป็นเหตุให้การวินิจฉัยหรือกระทำการใดๆ อย่างไม่เป็นธรรม

8. อวิหิงสา คือ การไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น ไม่ขูดรีดภาษี นำภาษีของราษฎรมาใช้ให้เกิดประโยชน์

9. ขันติ คือ ความอดทน อดกลั้น ต่อกิเลสและ

สิ่งชั่วร้าย

10. อวิโรธนะ คือ การดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ความโปร่งใส

ปัจจุบันสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย โดยความร่วมมือจากบริษัท McKinsey Thailand ได้พัฒนาหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (OECD Principles of Corporate Governance) ตามหลักการของ OECD ประกอบด้วย 5 หมวด ได้แก่ (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2556) 1. สิทธิของผู้ถือหุ้น (Rights of Shareholders) 2. การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น (Equitable Treatment of Shareholders) 3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (Role of Stakeholders) 4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency) และ 5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Board Responsibilities) ซึ่งได้มีการจัดทำแบบสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่ดีในประเทศไทย โดยบริษัทจดทะเบียนสามารถนำไปพัฒนาการกำกับดูแลกิจการ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือ ก.ล.ต. ได้ขอความร่วมมือจากบริษัทหลักทรัพย์ให้เปิดเผยข้อมูลการประเมินบริษัทจดทะเบียนไว้ในรายงานการวิเคราะห์หลักทรัพย์ของบริษัท เพื่อนักลงทุนสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียน ขณะเดียวกัน ศูนย์ส่งเสริมบรรษัทภิบาล สำนักงาน ก.ล.ต. ก็ได้รณรงค์และส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของบรรษัทภิบาล ทั้งต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย โดยได้มีการจัดทำคู่มือให้ความรู้ การออกมาตรการป้องกัน การติดตาม การเปิดเผยข้อมูล ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมาย (ศูนย์ส่งเสริมบรรษัทภิบาล สำนักงาน ก.ล.ต., 2555)

หากเปรียบเทียบหลักทศพิธราชธรรม 10 กับ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่องค์การสหประชาชาติ อนุคารโลก และหลักการของ OECD ที่สามารถนำมา เป็นแนวทางปฏิบัติ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงเปรียบเทียบหลักทศพิธราชธรรม 10 กับหลักการกำกับดูแลกิจการของหน่วยงานต่าง ๆ

ทศพิธราชธรรม 10	หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี		
	องค์การสหประชาชาติ มี 8 ข้อ	อนุคารโลก มี 6 ข้อ	OECD มี 5 ข้อ
1. ทาน	ความสอดคล้อง		
2. ศีล			
3. บริจาค	การมีส่วนร่วม	หลักความมีส่วนร่วม	บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย
4. อาชวะ	การปฏิบัติตามกรอบของกฎหมาย	หลักคุณธรรม	
5. มัทวะ			
6. ตบะ	ความรับผิดชอบและความมีเหตุผล	หลักความรับผิดชอบต่อ	ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ
7. อโภริยะ	ความเสมอภาค	หลักนิติธรรม	การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
8. อวิหิงสา	ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	หลักความคุ้มค่า	สิทธิของผู้ถือหุ้น
9. ชันติ			
10. อวิโรธนะ	ความโปร่งใส	หลักความโปร่งใส	การเปิดเผยข้อมูล และความโปร่งใส

จากการเปรียบเทียบหลักการข้างต้น จึงเห็นได้ว่าหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดถือปฏิบัติในการปกครองประเทศมายาวนานนั้น ครอบคลุมหลักการกำกับดูแล อีกทั้งยังมีทาน ศีล และขันติ ที่แสดงให้เห็นถึงการให้ในแง่ขององค์กร อาจหมายถึง ความรับผิดชอบต่อสังคมในการให้ความช่วยเหลือ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงขันติที่หมายถึงความอดทน การไม่ทอดทิ้งต่ออุปสรรค ซึ่งองค์กรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการทำงานเชิงสร้างสรรค์ ในขณะที่ประเทศไทยโดยรัฐบาลในขณะนั้น เพิ่งเริ่มต้นตัวในช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่เมื่อปี พ.ศ. 2540

ที่ต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ที่ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจาก IMF โดยมีข้อแม้เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นกำกับดูแลกิจการอีกทางหนึ่ง เพื่อความโปร่งใส เพิ่มความ เป็นธรรมแก่ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ พนักงาน และรัฐ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของชาติ (ทำนุ ธรรมมงคล, 2552)

จากการกำกับดูแลนำไปสู่ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร โดยอ้างอิงข้อมูลจาก ISO 26000 OECD Guidelines, Global Reporting Initiative (GRI), Principles for Responsible Investment (PRI) และ

UN Global Impact ซึ่งได้กำหนดความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 8 หมวด คือ

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี
2. การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม
3. การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
5. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. นวัตกรรมและการเผยแพร่จากการดำเนินความรับผิดชอบต่อสังคม
8. การจัดทำรายงานความยั่งยืนเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

5. ธรรมาภิบาลในภาครัฐและการกำกับดูแลในภาคเอกชน

ธรรมาภิบาลในภาครัฐ

ปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้ประกอบด้วยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พระราชกฤษฎีกาการบริหารปกครองที่ดี พ.ศ.2546 วาระแห่งชาติด้านจริยธรรมธรรมาภิบาลและการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ และธรรมาภิบาลกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 โดยมีสาระสำคัญในหมวดต่างๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2546)

หมวดที่ 1 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย (มาตรา 6)

1. เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในภารกิจของรัฐ

4. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น
5. มีการปรับปรุงส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการ
7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวดที่ 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ความเป็นอยู่ที่ดี มีความปลอดภัยในสังคม (มาตรา 7) โดยส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการและประชาชนเป็นศูนย์กลางการรับบริการจากภาครัฐ (มาตรา 8)

หมวดที่ 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยมีแผนปฏิบัติราชการไว้ล่วงหน้า ระบุขั้นตอนระยะเวลาและงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ และจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (มาตรา 9)

หมวดที่ 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยมีการกำหนดเป้าหมายแผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จและงบประมาณที่ต้องใช้ในแต่ละงานหรือโครงการ ต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการหรือประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน (มาตรา 20) และการเปิดเผยเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (มาตรา 23)

หมวดที่ 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชน โดยให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้ (มาตรา 29)

หมวดที่ 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้มีหน้าที่สำรวจตรวจสอบ ทบทวน กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับความจำเป็น (มาตรา 35)

หมวดที่ 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน เมื่อส่วนราชการได้รับหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการเพื่อสอบถามเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ จะต้องดำเนินการแจ้งให้ทราบภายใน 15 วัน หรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ (มาตรา 38) โดยการปฏิบัติเรื่องใดให้ถือเป็นเรื่องเปิดเผยเว้นแต่กรณีจำเป็น (มาตรา 43) และจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปีเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ (มาตรา 47)

หมวดที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการเมื่อได้ดำเนินงานตามเป้าหมาย เพื่อให้เพิ่มผลงานโดยไม่เพิ่มค่าใช้จ่าย หรือให้ส่วนราชการใช้งบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการ นำไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานในสังกัด (มาตรา 49)

จากหลักธรรมาภิบาลในภาครัฐนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ สร้างความโปร่งใส ขจัดความสูญเสียในวงราชการ สร้างจิตสำนึก ยึดมั่นในหลักศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม เป็นกลาง และไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผล ความคุ้มค่า มีความถูกต้อง มีคุณภาพมาตรฐาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น ประชาชนได้รับความสะดวก รวมถึงมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

การกำกับดูแลในภาคเอกชน

เพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการให้สามารถเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล ซึ่งแนวทางในการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนได้ยกเลิกข้อพึงปฏิบัติจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ที่ได้ประกาศใช้ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2549 ให้สอดคล้องกับหลักการขององค์การเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลกจากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Governance-Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) โดยไม่รวมถึงกฎหมายที่กำหนดวิธีปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว และในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN Corporate Governance Scorecard (ASEAN CG Scorecard) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนสำหรับประเทศในกลุ่ม ASEAN อันจะทำให้หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2555 มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดทุน และยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนไทยในด้านการกำกับดูแลกิจการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น (ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน, 55/56) ซึ่งแบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในความเป็นเจ้าของ โดยควบคุมผ่านการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทน โดยมีสิทธิขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การซื้อขายหรือโอนหุ้น ส่วนแบ่งกำไร การได้รับข้อมูลข่าวสาร การเข้าร่วมประชุมเพื่อใช้สิทธิออกเสียงเพื่อแต่งตั้งหรือถอดถอนกรรมการ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และผลกระทบอื่นของบริษัท ซึ่งคณะกรรมการจะต้องให้ความสำคัญ ไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ถือหุ้น

2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งในส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ไม่เป็นผู้บริหาร โดยคณะกรรมการควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน มีการกำหนดนโยบายในการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเสนอข้อบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการ หรือสามารถใช้สิทธิออกเสียง โดยมอบฉันทะให้ผู้อื่นประชุมหรือลงมติแทนได้

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย คณะกรรมการควรมีกระบวนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่นคงทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการ และควรเปิดเผยข้อมูลสำคัญให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบอย่างเพียงพอ มีมาตรการในการแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย การควบคุมภายใน ตลอดจนนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคม

4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส บริษัทควรเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่มีข้อมูลทางการเงินอย่างครบถ้วน ถูกต้อง โปร่งใส นโยบายการกำกับดูแลกิจการ นโยบายเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเปิดเผยข้อมูลของรายงานทางการเงินต่อผู้ถือหุ้นและบุคคลภายนอกอย่างเท่าเทียมกัน

5. ความรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ คณะกรรมการควรแบ่งแยกหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบต่อระหว่างคณะกรรมการอย่างชัดเจน มีกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการ มีความโปร่งใส ปราศจากอำนาจควบคุมของฝ่ายจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคคลภายนอก ซึ่งคณะกรรมการจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ซื่อสัตย์สุจริต โดยคำนึงถึงประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

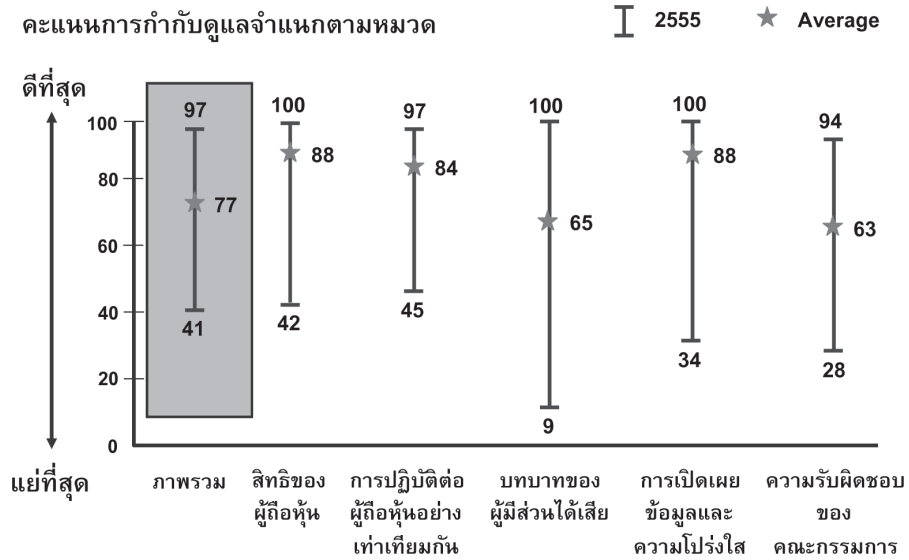
นอกจากนี้เนื้อหาในแต่ละหมวดยังแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. ส่วนของหลักการ ที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนที่ควรปฏิบัติ
2. ส่วนของแนวปฏิบัติที่ดี เป็นการให้รายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถปฏิบัติตามหลักการในส่วนแรกได้

ปัจจุบันประเทศไทยได้นำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ OECD 5 ข้อ มาเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจากผลสำรวจของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการ

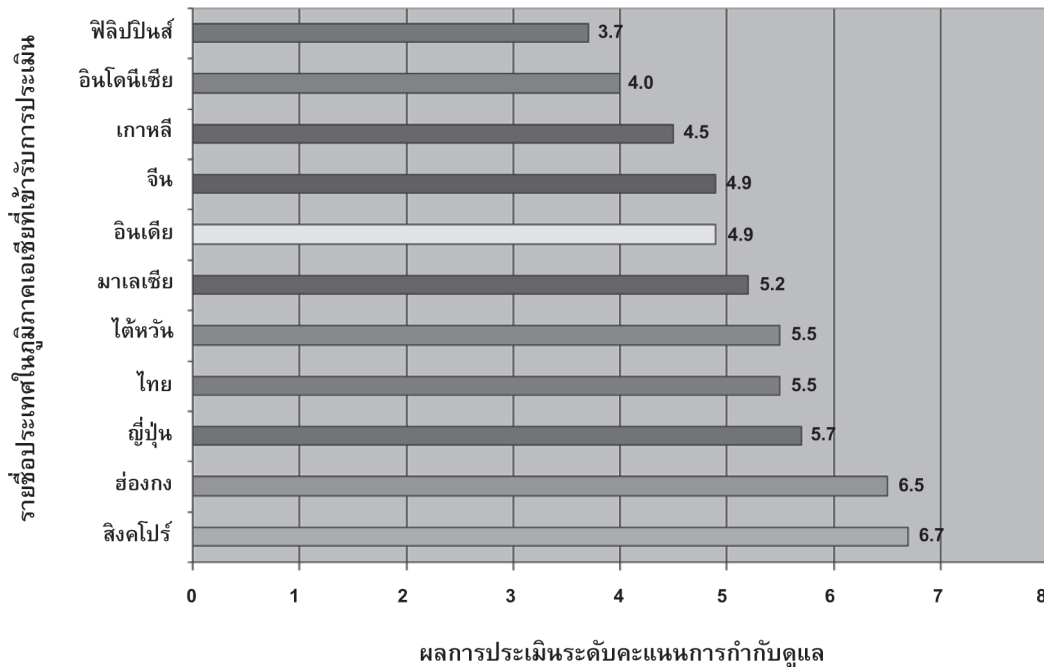
บริษัทไทย (Thai Institute of Directors: IOD) ด้านบรรษัทภิบาลสำหรับตลาดทุนไทย ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารโลก แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ 1. มีหลักเกณฑ์ตรงกับสากลและปฏิบัติครบถ้วน (Fully Implemented: FI) ได้ 95 คะแนนขึ้นไป 2. มีหลักเกณฑ์ตรงกับสากลและปฏิบัติขาดเพียงเล็กน้อย (Broadly Implemented: BI) ได้ 75-94 คะแนน 3. มีหลักเกณฑ์ตรงกับสากลและปฏิบัติบางเรื่องยังไม่จริงจัง (Partially Implemented: FI) ได้ 35-74 คะแนน และ 4. ไม่มีหลักเกณฑ์ตรงกับสากล (Not Implemented: NI) ได้ต่ำกว่า 35 คะแนน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2556) ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยได้ถูกจัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการตามหลักเกณฑ์ของธนาคารโลกอยู่ในระดับ BI คือ มีหลักเกณฑ์ตรงกับสากลและการปฏิบัติขาดเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ มีข้อที่ประเมินด้านบรรษัทภิบาลของตลาดทุนได้คะแนน FI และ BI มากถึง 75% บางข้อได้คะแนนเต็ม 100 มี 6 ข้อ ได้ 95 คะแนน และอีก 42 ข้อได้ 75 คะแนน โดยผลสำรวจใช้เกณฑ์ในการประเมินจำนวน 64 ข้อ ประกอบด้วย 6 หมวด คือ หมวดที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายและกรอบการดำเนินการด้านบรรษัทภิบาล จำนวน 4 ข้อที่ใช้ประเมิน หมวดที่ 2 สิทธิของผู้ถือหุ้น จำนวน 19 ข้อ หมวดที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน จำนวน 7 ข้อ หมวดที่ 4 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท จำนวน 6 ข้อ หมวดที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส จำนวน 13 ข้อ และหมวดที่ 6 บทบาทความรับผิดชอบต่อกรรมการบริษัท จำนวน 15 ข้อ ซึ่งผลสำรวจคะแนนการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำแนกตามหมวดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน ประจำปี พ.ศ. 2555 แสดงดังภาพที่ 1 และผลการประเมินเปรียบเทียบระดับการกำกับดูแลกิจการของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ประจำปี พ.ศ. 2553 แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 ผลสำรวจคะแนนการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ประจำปี พ.ศ. 2555

ที่มา: (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

ภาพที่ 2 ผลการประเมินเปรียบเทียบระดับการกำกับดูแลกิจการของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ปี พ.ศ. 2553

ที่มา: (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

6. การประยุกตใ้การกำกับดูแลกิจการในองคกร

ทศพิธราชธรรม การกำกับดูแลกิจการหรือธรรมาภินาลที่ต่างเรียกกันนั้น หากองคกรต่างๆ ได้ตระหนักและใ้ความสำคัญ มีการปฏิบัติตามหลักการและแนวทางอย่างตอเนื่อง จะช่วยใ้หองคกรทั้งภาครฐและเอกชนมีมาตรฐานในการกำกับดูแลกิจการ มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจที่ส่งผลเชิงบวกกับผู้มีส่วนได้เลียกลุ่มต่างๆ ทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพและความร่วมมือในการทำงาน มีผลการดำเนินงานที่ดี พัฒนาศีตความสามารถในการแข่งขันทั้งในระดับประเศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ซึ่งจากงานวิจัยต่างๆ พบว่า หากองคกรหรือหน่วยงานที่ใ้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความรับผิดชอบตอสังคม สิ่งแวดล้อม คู่ค้า พนักงาน นักลงทุน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจขององคกรได้อย่างยั่งยืนอีกทั้งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Brown และ Caylor (2004) ได้จัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ

ของบริษัทในสหรัฐพบว่า บริษัทที่จัดใ้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะมีแนวโน้มผลการดำเนินงานดีขึ้นด้วย และนอกจากนี้ Gompers, Ishii และ Metrick (2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงาน โดยใช้ดัชนีชี้วัดการกำกับดูแล จากผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ใ้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นมาก จะมีผลกำไร อัตราการเติบโตของยอดขาย และมูลค่าของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น

การกำกับดูแลกิจการหากวิเคราะห์ในรายละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัว ที่ทุกองคกรหรือหน่วยงานได้มีการปฏิบัติเป็นประจําอยู่แล้ว หากแต่แนวทางการประยุกตใ้ใ้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เริ่มตั้งแต่การวางนโยบายหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานของฝ่ายบริหารจนถึงผู้ปฏิบัติ โดยต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมและกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง จึงจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงขอยกตัวอย่างการประยุกตใ้การกำกับดูแลกิจการในด้านต่าง ๆ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประยุกตใ้การกำกับดูแลกิจการในด้านต่างๆ

การประยุกตใ้	การกำกับดูแล		กระบวนการหรือผลลัพธ์
	ภายในองคกร	หน่วยงานภายนอก	
ด้านสินค้าและบริการ	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกสรรวัตถุดิบและการจัดซื้อ - กระบวนการผลิตและขั้นตอนการบริการ - การส่งมอบสินค้า การบริการหลังการขาย และความพึงพอใจของลูกค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ - กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม - กระทรวงสาธารณสุข - สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การใ้ข้อมูลใ้ทราบรายละเอียดของสินค้าและบริการ คุณภาพและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคและผู้ใ้บริการสร้างความพึงพอใจ
ด้านการบริหารงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● ภาครัฐ - เริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหาบุคคลากร การส่งเสริมงานในอำนาจหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน - ผู้ตรวจการแผ่นดินรัฐสภา ศาลปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อใ้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 การประยุกต์ใช้การกำกับดูแลกิจการในด้านต่างๆ (ต่อ)

การประยุกต์ใช้	การกำกับดูแล		กระบวนการหรือผลลัพธ์
	ภายในองค์กร	หน่วยงานภายนอก	
<p>ด้านการบริหารงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ภาคเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> การปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ สวัสดิการของพนักงาน การยื่นและชำระภาษี เป็นต้น จัดให้มีสภาพแรงงานเพื่อคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ลูกจ้าง พนักงานในสิทธิและสวัสดิการขั้นต่ำตามกฎหมายที่ควรจะได้รับ
<p>ด้านการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> มีสภามหาวิทยาลัย สภาคณาจารย์ สภาวิชาการ ในการกำกับดูแลกิจการในด้านต่างๆ มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคล 	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 	<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสอดคล้องกับพันธะสัญญาตามข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงการส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษา เพื่อกำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมถึงการรับรองมาตรฐานทางการศึกษา การพัฒนาและสนับสนุนให้องค์กรเอกชนและองค์กรวิชาชีพหรือวิชาการมีส่วนร่วม เพื่อให้ระบบการจัดการศึกษามีคุณภาพ
<p>ด้านวิชาชีพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> เพื่อให้การปฏิบัติงานมีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ให้มีความรู้อย่างต่อเนื่อง ทันกับสภาวะการเปลี่ยนแปลง 	<ul style="list-style-type: none"> สมาคมหรือสภาวิชาชีพต่างๆ ที่กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการวิชาชีพมีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง มีจรรยาบรรณและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

อย่างไรก็ตาม การกำกับดูแลกิจการที่ดีภายในองค์กรแล้ว การกำกับดูแลจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์ส่งเสริมบรรษัทภิบาล สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลและพัฒนาตลาดทุนของประเทศ โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดใน พ.ร.บ. หลักทรัพย์ฯ และ พ.ร.บ.สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการให้แก่กรรมการและผู้บริหาร สำหรับบริษัทจดทะเบียนในปัจจุบันและบริษัทที่อยู่ระหว่างดำเนินการจดทะเบียน รวมถึงสมาคมหรือสภาวิชาชีพต่างๆ ที่ออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพได้ยึดถือจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเป็นแนวทางในการปฏิบัติ องค์กรภาครัฐ เช่น ศาลปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ตลอดจนองค์กรอิสระต่างๆ ที่มีส่วนในการตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานในภาครัฐ เป็นต้น ล้วนมีส่วนส่งเสริมในการกำกับดูแลกิจการให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรมแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย

7. แนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการ เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลเพื่อความโปร่งใส เป็นธรรม ภายใต้กรอบจริยธรรมที่ดี ที่พึงปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียและสังคมโดยรวม จากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรในระยะยาว สร้างผลประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น (Brown and Caylor, 2004) ซึ่งประกอบด้วยแนวคิด

ทฤษฎี ที่สามารถอธิบายความเชื่อมโยงในการกำกับดูแลกิจการกับความรับผิดชอบต่อสังคมในการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน ดังนี้ (Henderson, Peirson and Harris, 2004)

แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าและการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ (Information Content and Voluntary Disclosure) (Henderson, Peirson and Harris, 2004)

แนวคิดนี้เป็นแนวทางที่ผู้บริหารเลือกใช้ในการจัดทำงบการเงิน เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานกำกับดูแลบุคคลภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เช่น รายงานประจำปี บทวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลต่อสาธารณชนด้วยความสมัครใจบนพื้นฐานความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล (Information Asymmetry) ที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานกับผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจแบบดั้งเดิม เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมายในการเผยแพร่ข่าวสารสู่ตลาดทุน ในขณะที่ 2. การเปิดเผยข้อมูลอย่างสมัครใจที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิม เป็นการให้ข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยรวม โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสื่อสารข้อมูลไปยังหน่วยงาน และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ซึ่งอาจส่งผลทางอ้อมต่อการลงทุนในตลาดทุน

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีนี้เกิดจากแนวความคิดที่ว่า เมื่อกิจการมีขนาดใหญ่ขึ้น เจ้าของ ผู้ถือหุ้น หรือผู้ลงทุนซึ่งเรียกว่าตัวการ (Principal) ไม่สามารถบริหารงานได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับตัวแทน (Agent) ทำหน้าที่ในการบริหารงานแทนตน ความเป็นเจ้าของและการบริหารงานจึงเกิดปัญหาตัวแทนขึ้น (Agency Problem)

เนื่องจากผู้เป็นเจ้าของไม่สามารถตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารได้อย่างใกล้ชิด ดังนั้น จึงเกิดปัญหาความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ และความเสี่ยงในการบริหารงานระหว่างผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของกับตัวแทน ซึ่งปัญหาระหว่างตัวการกับตัวแทนที่เป็นผู้บริหารงาน สามารถลดระดับความขัดแย้งได้โดยผ่านกลไกการกำกับดูแล ให้มีการควบคุมติดตามการดำเนินงานให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการประกอบธุรกิจ

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ทฤษฎีนี้พิจารณาในมุมมองการดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์กร ที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย โดยสามารถจำแนกความสัมพันธ์ในมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียใน 3 มิติ ได้แก่ 1. อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Power) กล่าวคือ องค์กรจะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ได้อย่างไร 2. กลยุทธ์องค์กร (Strategic Posture) ที่ฝ่ายบริหารวางนโยบายเพื่อตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้เสีย และ 3. ผลการดำเนินงานทางการเงิน (Economic Performance) ซึ่งแสดงผลการดำเนินงานของกิจการในอดีตและปัจจุบัน การดำเนินงานดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลผลกระทบต่อสังคมด้วยความสมัครใจ จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียให้ได้ทราบข้อเท็จจริง

ทฤษฎีความชอบธรรม (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า องค์กรจะดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ที่จะตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะนำไปสู่การสนับสนุนต่อการดำเนินธุรกิจ หรือยกเลิกให้การสนับสนุน เช่น การจ้างงานอย่างไม่เป็นธรรม การมีกฎหมายควบคุมการปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมของธุรกิจ ซึ่งหากองค์กรไม่ปฏิบัติ

ตามข้อกำหนดของกฎหมายก็อาจถูกคุกคามจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบจากสังคม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

ทฤษฎีนี้สามารถใช้อธิบายการเปิดเผยข้อมูลทั้งแบบดั้งเดิมและที่มิใช่แบบดั้งเดิม เช่น การเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจตามข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อส่งสัญญาณให้ตลาดทุนทราบเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร ในขณะที่การเปิดเผยข้อมูลที่มิใช่แบบดั้งเดิมเป็นการส่งสัญญาณให้สาธารณะชนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความสำคัญขององค์กรที่มีต่อสังคมส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานวิจัยหลายผลงานชี้ให้เห็นว่า ธรรมชาติของการกำกับดูแลเป็นเรื่องใกล้ตัว สามารถนำหลักการมาบริหารให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อองค์กร ชุมชนและสังคมโดยรวมได้ อาทิ งานวิจัยของ ภูษิต วงศ์หล่อสายชล (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล และจรรยาบรรณทางธุรกิจที่มีผลต่อผลตอบแทนจากการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และมากกว่าร้อยละ 50 อยู่ในหมวดธุรกิจการเงิน ซึ่งบริษัทที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล และจรรยาบรรณทางธุรกิจมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2550 สูงกว่าปี พ.ศ. 2549 ทุกด้าน และในส่วนการดำเนินการและการให้ระดับความสำคัญด้านความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณทางธุรกิจของบริษัทพบว่า

ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมบริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมมูลเหตุเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การบริจาคสิ่งของ ด้านบรรษัทภิบาล เนื่องจากมีข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่บริษัทจดทะเบียนจะต้องปฏิบัติเป็นมาตรฐาน จึงไม่มีรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ชัดเจน แต่มีการรายงานโดยให้ความสำคัญกับภาพรวมของบรรษัทภิบาลมากที่สุด รองลงมาคือ การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น และสิทธิของผู้ถือหุ้น ตามลำดับ นอกจากนี้ ด้านจรรยาบรรณธุรกิจพบว่า บริษัทส่วนใหญ่มีการดำเนินการ

ด้านจรรยาบรรณธุรกิจอยู่แล้ว โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ การปฏิบัติในส่วนของความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและคู่ค้า จากงานวิจัยจึงเห็นได้ว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีลักษณะการรายงานที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้ปฏิบัติ (Compliance) ตามโมเดลการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจแสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ

การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและองค์กร (Strategic Frontier)	กิจกรรมที่อาจเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าองค์กร (Structural Frontier)
กิจกรรมที่องค์กรเลือกที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ (Choice)	กิจกรรมที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติ (Compliance)

การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

ที่มา: (Hammond & Prahalad, 1998: 131)

ในขณะที่ Dalei, Tulsyan และ Maravi (2012) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การกำกับดูแลกิจการในอินเดียในมุมมองการวิเคราะห์ทางกฎหมาย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการกำกับดูแลกิจการในประเทศอินเดีย การปรับปรุงเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการเงินเพื่อความน่าเชื่อถือของตลาดทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ความรับผิดชอบและความโปร่งใส ตามแนวทางที่แตกต่างกันของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ (Security and Exchange Board of India) กับกระทรวงกิจการองค์กร (Ministry of Corporate Affairs) โดยมีสาระ

สำคัญ คือ 1. ด้านคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการ 2. ด้านข้อกำหนด 49 ข้อของตลาดหลักทรัพย์ เมื่อ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2548 3. ด้านความสมัครใจในการดำเนินการตามแนวทางการกำกับดูแลของกระทรวงกิจการองค์กร และ 4. ด้านพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งพบว่า บริษัทต่างๆ ในอินเดียมีแนวโน้มในการกำกับดูแลกิจการตามข้อกำหนด 49 ข้อของตลาดหลักทรัพย์ด้วยความสมัครใจมากกว่าการปฏิบัติในแนวทางของกระทรวงกิจการองค์กรที่ได้พยายามแก้ไขหลักเกณฑ์ซึ่งส่งผลกระทบต่อการกำกับดูแลกิจการ จากงานวิจัยของ ภูษิต วงศ์หล่อสายชล (2554)

และ Dalei, Tulsyan และ Maravi (2012) จึงชี้ให้เห็นว่าองค์กรส่วนใหญ่มีแนวโน้มการกำกับดูแลและการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางของหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดให้ปฏิบัติเท่านั้น ส่วนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อื่นองค์กรส่วนใหญ่มักจะเลือกปฏิบัติด้วยความสมัครใจนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

Che Haat, Rahman and Mahenthiran (2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การกำกับดูแลกิจการ ความโปร่งใส และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซีย” โดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและกลไกในด้านความโปร่งใสและผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคุณภาพตรวจสอบและผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ผลการดำเนินงานจะไม่เกี่ยวข้องกับระดับการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานทันเวลา แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลและความทันเวลาไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานด้านการตลาด ในขณะที่ พรอนงค์ บุษราตระกูล (2551) ได้เขียนบทความเผยแพร่เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของเอเชีย โดยพิจารณาความเหมือนและความแตกต่างในแนวทางปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลของประเทศในแถบเอเชีย และเปรียบเทียบแนวปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ธรรมาภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ทศนคติ และความเชื่อของสังคมนั้นๆ ดังนั้น แนวปฏิบัติตามมาตรฐานสากลบางอย่างอาจไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของประเทศในแถบเอเชีย หากองค์กรขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลต่อความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกองค์กรที่น้อยลง และสะท้อนการกำกับดูแลกิจการที่ไม่ดีมีผลกระทบด้านลบหรือความเสี่ยงต่อองค์กร อาทิ ต้นทุนที่สูงขึ้น มูลค่าของสินทรัพย์ของกิจการที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ผู้เกี่ยวข้องขาดสารสนเทศที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ และ

เพิ่มความเสี่ยงให้แก่กิจการ

และจากงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการประชุมชนของประเทศภูฏานของตาดิ วังซุก, ขวัญชัย ดวงสถาพร และวิจักษ์ ฉิมโหม (2554) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินธรรมาภิบาลในกลุ่มการจัดการประชุมชนของประเทศภูฏานกรณีศึกษา อำเภอปุนาคา” ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของประเทศภูฏาน โดยวิเคราะห์สถานภาพธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการด้านวนศาสตร์ชุมชนในประเทศภูฏาน ตรวจสอบอุปสรรคและสนับสนุนแผนงานด้านวนศาสตร์ชุมชนโดยเน้นด้านกฎหมาย บรรทัดฐานต่างๆ ของสถาบัน และกระบวนการ และได้ตรวจสอบหลักธรรมาภิบาลในเรื่องความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมาภิบาลในแผนงานวนศาสตร์ชุมชนมีส่วนสนับสนุนมากกว่าเป็นอุปสรรคและในส่วนองค์ประกอบของธรรมาภิบาลพบว่า กระบวนการในการจัดตั้งประชุมชนเป็นอุปสรรค ในขณะที่สำนักงานป่าไม้อำเภอซึ่งเป็นสถาบัน เป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนการดำเนินงาน โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้นี้มีส่วนเพิ่มศักยภาพของสำนักงานป่าไม้อำเภอและการจัดการประชุมชนของประเทศภูฏานได้ และในส่วนการจัดการภาครัฐ-โควิทย์ กังสนันท์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ธรรมาภิบาลภาครัฐ: รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย” โดยสำรวจแนวคิดธรรมาภิบาลภาครัฐ ในการอธิบายและสร้างตัวแบบเพื่อเป็นบรรทัดฐานการพัฒนาธรรมาภิบาลในสังคมไทยพบว่า หลักการธรรมาภิบาลที่ดีส่วนใหญ่ได้แนวความคิดมาจากธนาคารโลก การบริหารสาธารณะ (New Public Management) และความสัมพันธ์รูปแบบของระบบสังคมการเมืองเป็นหลักการอย่างกว้างๆ แต่ขาดการจัดตั้งหน่วยงานที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งรูปแบบของหลักการธรรมาภิบาลยังยึดติดกับระบบราชการของส่วนกลางและท้องถิ่น ซึ่งประเด็นสำคัญของระบบธรรมาภิบาลภาครัฐของประเทศไทย คือ 1. บทบาทของรัฐบาลในกรอบธรรมาภิบาล 2. ความชอบธรรม

3. ความสามารถเชิงนโยบายสาธารณะ 4. การบริการสาธารณะในรูปแบบใหม่ 5. การกระจายอำนาจของรัฐบาลจากส่วนกลางมากขึ้น 6. การเพิ่มภาระหน้าที่ด้านประสานงานบริการ และ 7. ความสามารถในการจัดการ โดยมีหน่วยงานอิสระหรือกึ่งอิสระเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการกำหนดนโยบายและจัดบริการสาธารณะ นอกจากนี้งานวิจัยของ Brown และ Caylor (2004) ได้จัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการของบริษัทในสหรัฐ จำนวน 2,327 บริษัท โดยการวัดผลการดำเนินงานใน 3 ด้านคือ 1. ด้านผลการดำเนินงาน (Operating Performance) 2. ด้านมูลค่าของกิจการ (Firm Value) และ 3. การจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ถือหุ้น (Shareholder Payout) พบว่าบริษัทที่จัดให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะมีแนวโน้มผลการดำเนินงานทั้ง 3 ด้านดีขึ้นด้วย ในขณะที่ Gompers, Ishii and Metrick (2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานโดยใช้ดัชนีชี้วัดการกำกับดูแล (Governance Index) 24 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่ให้สิทธิผู้ถือหุ้นน้อยหรือมีระดับการกำกับดูแลกิจการที่ต่ำ จะส่งผลให้ผลการดำเนินงานต่ำไปด้วย ในขณะที่บริษัทที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นมากบริษัทจะมีผลกำไร อัตราการเติบโตของยอดขาย และมูลค่าของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น

จากงานวิจัยข้างต้นเป็นการนำหลักธรรมาภิบาลและแนวทางการกำกับดูแลมาประยุกต์ใช้ ในการให้ความสำคัญกับการรายงานด้านบรรษัทภิบาลขององค์กร การเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางของหน่วยงานกำกับดูแลเพื่อความน่าเชื่อถือของตลาดทุน การเปรียบเทียบแนวปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ซึ่งบางเรื่องอาจไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนหรือประเทศนั้นๆ มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการป่าชุมชน ธรรมาภิบาลในภาครัฐ ตลอดจนการจัดอันดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการของบริษัท และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงาน จึงเห็นได้ว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี สามารถนำมาใช้ได้กับทุกองค์กร

หรือหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อความโปร่งใส เป็นธรรม อีกทั้งยังทำให้ผลการดำเนินงานและหรือมูลค่าของกิจการเพิ่มสูงขึ้น

8. สรุป

นับแต่ Sarbanes Oxley Act มีการประกาศใช้ส่งผลกระทบต่อฝ่ายบริหาร คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบและผู้สอบบัญชีในการเพิ่มขอบเขตความรับผิดชอบ เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการดังกล่าวมีความซื่อสัตย์สุจริต ลดความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ความครบถ้วนถูกต้องของงบการเงิน และการปฏิบัติตามข้อบังคับต่างๆ ของกฎหมาย จนกระทั่งประเทศญี่ปุ่นได้นำแนวทางไปปรับใช้และออกเป็นร่างกฎหมาย Japanese Sarbanes Oxley ของตลาดหลักทรัพย์ โดยมีประเด็นที่แตกต่างคือเป็นกฎหมายเฉพาะเครื่องมือทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในขณะที่สหภาพยุโรปได้นำแนวทางของ SOX มาออกเป็นข้อกำหนดของกฎหมายชื่อ European Sarbanes Oxley เพื่อปกป้องนักลงทุนจัดซื้อจัดจ้างของ SOX กับพระราชบัญญัติกฎหมายในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งประเทศไทยโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ริเริ่มใช้เป็นข้อพึงปฏิบัติหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ กับบริษัทจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2545 ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2549 ตามหลักการขององค์กรเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลก (CG-ROSC) และในปี พ.ศ. 2555 ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN CG Scorecard ซึ่งใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประเทศ ASEAN เพื่อยกมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการในภูมิภาค ASEAN ปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ร่วมกับสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ได้ทำการสำรวจการกำกับดูแลกิจการ

ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 (2555) แสดงดังตารางที่ 4 เป็นต้นมา (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย,

ตารางที่ 4 ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2553-2555 และกลุ่ม SET 100 Index

ช่วงคะแนนการกำกับดูแล	บริษัทจดทะเบียนที่ทำการสำรวจ						บริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET 100 Index		
	2555		2554		2553		2555	2554	2553
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%			
บริษัทที่ทำการสำรวจ	513	100.00	497	100.00	480	100.00	100	100	100
ดีเลิศ 90 คะแนนขึ้นไป	59	11.50	47	9.46	70	14.58	35	28	35
ดีมาก 80-89 คะแนน	150	29.24	145	29.18	179	37.29	45	46	42
ดี 70-79 คะแนน	171	33.33	171	34.40	138	28.75	4	12	15
ไม่เปิดเผยข้อมูล							16	14	8
รวม	380	74.07	363	73.04	387	80.62			

จากผลสำรวจดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในปี พ.ศ. 2555 มีการเปิดเผยข้อมูลด้านการกำกับดูแลเพียงร้อยละ 74.07 และปี พ.ศ. 2554 ร้อยละ 73.04 ลดลงจากปี 2553 ร้อยละ 75.58 ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 มีช่วงคะแนนการกำกับดูแลที่ตีระหว่าง 70-79 คะแนนมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มบริษัท SET 100 Index มีการเปิดเผยข้อมูลและช่วงคะแนนการกำกับดูแลอยู่ในเกณฑ์การประเมินร้อยละ 84 และจำนวนบริษัทที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน (70 คะแนน) ร้อยละ 16 ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน อีกทั้งผลสำรวจยังพบว่าขนาดขององค์กรไม่ได้เป็นอุปสรรคในการกำกับดูแล แต่ยังมีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อีกจำนวนหนึ่ง ยังไม่มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ในขณะที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย ระบุว่าคะแนนการกำกับดูแลไม่ได้เป็นการรับรองผลการปฏิบัติงานหรือการดำเนินการของบริษัทจดทะเบียน และไม่ถือเป็นภาระให้คำแนะนำในการลงทุนในหลักทรัพย์ ผู้ใช้ข้อมูลจึงควรใช้วิจารณญาณของตนเองในการวิเคราะห์ตัดสินใจในการใช้ข้อมูลใด ๆ ที่

เกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียน จึงตั้งข้อสังเกตว่า ข้อมูลข้างต้นจะให้ข้อเท็จจริงหรือใช้ประโยชน์จากข้อมูลการสำรวจได้มากนักน้อยเพียงใด เนื่องจากขาดการควบคุมและติดตามการปฏิบัติในเรื่องการกำกับดูแล รวมถึงสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย มิได้ยืนยันหรือรับรองความครบถ้วนและถูกต้องของผลสำรวจ อีกทั้งในการเปิดเผยข้อมูลไม่มีกรอบที่เป็นมาตรฐานจากสำนักงาน ก.ล.ต. บริษัทส่วนใหญ่จึงเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการปฏิบัติในเรื่องสิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบของคณะกรรมการเท่านั้น ซึ่งผลสำรวจล่าสุดที่มีการประเมิน ASEAN CG Scorecard 2012 ประเมินจากบริษัทจดทะเบียนที่มี Market Capitalization ขนาดใหญ่ของแต่ละประเทศ โดยบริษัทจดทะเบียนของไทย 100 บริษัท ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงเป็นอันดับหนึ่งของกลุ่มประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม และประเทศไทย รวมถึง 50 บริษัท ที่ได้รับ

คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีในอันดับที่สูงสุดของประเทศไทย (Asian Development Bank, 2013) ในขณะที่ผลสำรวจบริษัทชั้นนำทั่วโลกกว่า 2,500 บริษัทที่ได้รับการสำรวจและประเมินความยั่งยืนจากการกำกับดูแลกิจการที่ดี Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI)

บริษัทของไทยที่ได้รับคัดเลือกให้อยู่ใน DJSI World มีเพียง 2 บริษัท คือ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) อันดับที่ 51-54 และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อันดับที่ 54 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ กังสนันท์ (2552). ธรรมนูญภาครัฐ: รากฐานและความท้าทายต่อรัฐบาลไทย. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 7, 1-23.

กรณ์ ฉวีวานิชยกุล (เมษายน 2550). ฐกรกิจกรรมนอกบดุล (Off Balance Sheet) และผลกระทบต่อรายงานการเงิน [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=22329>

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2555). บทบาทการกำกับดูแลกิจการหลังการเปิดเสรี AEC [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.theiiat.or.th/media/km/thumbnaill/20/120810155120/บทบาทการกำกับดูแลกิจการหลังการเปิดเสรี%20AEC.pdf>

_____ (2549). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.set.or.th/th/regulations/cg/center_p1.html

ดาชิ วังชุก, ขวัญชัย ดวงสถาพร และวิจักษ์ ฉิมโฉม (1-4 กุมภาพันธ์ 2554). การประเมินธรรมนูญภาคในกลุ่มการจัดการประชุมชนของประเทศภูฏาน กรณีศึกษา อำเภอปูนาคา. ใน การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2543). ใน เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมนูญภาคในส่วนราชการ, นนทบุรี: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

ทำนุ ธรรมมงคล (2552). การกำกับดูแลกิจการ [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.theiiat.or.th/km/newsdesc.php? n=90210151028>

ธีรยุทธ บุญมี (2541). ธรรมนูญกับการปฏิรูปสังคมไทยในขั้นที่สอง. *วารสารกรมประชาสัมพันธ์*, 3, 9-11.

บรรษัทภิบาลแห่งชาติ (2555). ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2555 Corporate Governance Report of Thai Listed Companies 2012 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thai-iod.com/imgUpload/file/CGR%202012/Presentation%20CGR2012-For%20Print.pdf>

พรอนงค์ บุษราตระกูล (2551). การกำกับดูแลกิจการของเอเชีย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 115-116, 135-146.

- ภูมิธ วงศ์หล่อสายชล (2554). ความรับผิดชอบต่อสังคม บรรษัทภิบาล และจรรยาบรรณทางธุรกิจที่มีผลต่อผลตอบแทนจากการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 31, 112-122.
- ภาพร เอกอรรถพร (2553). กลยุทธ์ด้านเดบิต. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 15, 19-22.
- ผู้จัดการออนไลน์ (5 พฤษภาคม 2555). เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9550000054567>
- วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543). คุณรู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไรแล้วหรือยัง?. กรุงเทพมหานคร: ไอออนอินเทอร์เน็ต เร็วเสด.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2554). ทฤษฎีบรรษัทภิบาล. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 120, 1-4.
- ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน (พฤศจิกายน 2551). สรุปพัฒนาการด้านการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ ไตรมาสที่ 2 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.set.or.th/th/regulations/cg/files/doc_seminar/2008/CG_DevelopmentQ2_2008.pdf
- _____ (พฤศจิกายน 2551). สรุปพัฒนาการด้านการกำกับดูแลกิจการในต่างประเทศ ไตรมาสที่ 3 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.set.or.th/th/regulations/cg/files/doc_seminar/2008/CG_DevelopmentQ3_2008.pdf
- _____ (25 มีนาคม 2556). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.set.or.th/th/regulations/cg/files/2013/PrinciplesCG_2555_25Mar56.pdf
- ศูนย์ส่งเสริมบรรษัทภิบาล สำนักงาน ก.ล.ต. (18 มกราคม 2555). การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.set.or.th/th/news/download/files/02_CG.pdf
- สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (12 มีนาคม 2556). Corporate Governance Report of Thai Listed Companies 2012 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://trt.listedcompany.com/misc/20121203-TRT-BrochureCGR2012.pdf>
- _____ (25 มีนาคม 2556). ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2555 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thai-iod.com/imgUpload/file/CGR%202012/Presentation%20CGR2012-For%20Print.pdf>
- _____ (25 มีนาคม 2556). ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2554 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thai-iod.com/imgUpload/file/Siminar&Event/Presentation%20CGR2011-16%20Dec%2011%20n.pdf>
- _____ (25 มีนาคม 2556). ผลสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน ประจำปี 2553 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thai-iod.com/imgUpload/file/CGR2010/%C7%A8%20CGR2010.pdf>
- สภาวิชาชีพบัญชี (22 มิถุนายน 2556). แม่บทการบัญชี (ปรับปรุง 2552) [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.fap.or.th>

- สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ (31 มกราคม 2556). กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในระบบธรรมาภิบาล. ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1, ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยชินวัตร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.น.ย. 2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพมหานคร: พรีเมียร์ โพร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย (2546). พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย (2546). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2546. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (25 เมษายน 2556). ธนาคารโลก ประกาศผลการประเมินบรรษัทภิบาลตลาดทุนไทย ครั้งที่ 2 [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: http://www.sec.or.th/CG/CGROSC_2013_book.pdf
- ASTVผู้จัดการออนไลน์ (23 มิถุนายน 2556). 50 บริษัทจดทะเบียนไทย CG ขึ้นชั้นหัวแถวอาเซียน [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9560000074056&TabID=3&>
- Asian Development Bank (2013). ASEAN Corporate Governance Scorecard: Country Reports and Assessments 2012-2013 [Online]. Available: <http://www.adb.org/sites/default/files/pub/2013/asean-corporate-governance-scorecard.pdf>
- Blaccionaire, W. G. and Patten, D. M. (1994). Environment Disclosures, Regulatory Costs, and Changes in Firm Value. *Journal of Accounting and Economics*. November, 357-377. cited in Henderson, S., Peirson, G., & Harris, K. (2004). *Financial Accounting Theory*. Frenchs Forest, N.S.W.: Prentice Hall.
- Brown, L. D. and Caylor, M. L. (December 7, 2004). Corporate Governance and Firm Performance [Online]. Available: http://w.trustenablement.com/local/GSU_ISS_Study.pdf
- Che Haat Mohd Hassan, Rahman Rashidah Abdul and Mahenthiran Sakthi (2008). Corporate Governance, Transparency and Performance of Malaysian Companies. *Managerial Auditing Journal*, 23, 8: 744-778.
- Dalei Prabhash, Tulsyan Paridhi and Maravi Shikhar (March 17-18, 2012). Corporate Governance in India: A Legal Analysis. in International Conference on Humanities, Economics and Geography (ICHEG'2012), Bangkok.

- Department of Education, Training and Employment (2013). Corporate Governance Framework 2013-2017. Australia: Brisbane.
- Hammond, A. L. & Prahalad C. K. (1998). Harvard Business Review on Corporate Responsibility. Harvard Business Press.
- Institute of Internal Auditors (May 2, 2013). Sarbanes Oxley Section 404: A Guide for Management by Internal Controls Practitioners [Online]. Available: <http://www.theiia.org/download.cfm?file=31866>
- Henderson, S., Peirson, G., & Harris, K. (2004). Financial Accounting Theory. Frenchs Forest, N.S.W.: Prentice Hall.
- Gompers, P. A., Ishii, J. L. and Metrick, A. (2003). Corporate Governance and Equity Prices. *Journal of Economics*, 118, 1: 107-155.
- Jaikengkit, Aim-orn (2006). Sarbanes Oxley Act and Management Accounting. Department of Accountancy, Faculty of Commerce & Accountancy, Chulalongkorn University.
- Organization for Economic Co-operation and Development (May 2, 2013). History [Online]. Available: <http://www.oecd.org/about/history/>
- Protiviti Japan Co., Ltd. (December 1, 2006). Frequently Asked Questions About J-SOX. *J-SOX Insights*, Tokyo: Chiyoda-ku.
- Sarbanes Oxley Compliance Professionals Association (May 2, 2013). Welcome to the Sarbanes Oxley Compliance Porta: Japanese Sarbanes Oxley [Online]. Available: <http://www.sarbanes-oxley-compliance.org/JapaneseSarbanesOxley.html>
- Schilit, Howard M. (1993). How to detect accounting gimmicks and fraud in financial reports. NY: McGraw-Hill.
- United Nations (2013). What is Good Governance? [Online]. Available: <http://www.unescap.org/pdd/prs/ProjectActivities/Ongoing/gg/governance.asp>
- Wikipedia, the free encyclopedia (May 28, 2013). Sarbanes-Oxley Act [Online]. Available: http://en.wikipedia.org/wiki/Sarbanes%E2%80%93Oxley_Act#Sarbanes.Oxley.Section.401:_Disclosures_in_periodic_reports_.28Off-balance_sheet_items.29